

YÖNERGE			
Konu	Takasbank Merkezi Karşı Taraf Risk Yönetimi Uygulama Esasları Yönergesi		
İlgili Birim	Merkezi Risk Yönetimi Ekibi		
Doküman No	YNR.MRY.001	V:4.0	Kurum İçi

TAKASBANK MERKEZİ KARŞI TARAF RİSK YÖNETİMİ UYGULAMA ESASLARI YÖNERGESİ

DOKÜMAN TARİHÇESİ				
Ver. No	Tarih	Hazırlayan/ Değişiklik Yapan	Onaylayan	Açıklama
V1.0	22/07/2015	Merkezi Karşı Taraf Bölüm Müdürü	Yönetim Kurulu	İlk sunum
V2.0	28/07/2016	Merkezi Karşı Taraf Bölüm Müdürü	Yönetim Kurulu	Takasbank unvan yapısında yaşanan değişiklik nedeniyle yapılan revizyon.
V3.0	26/10/2017	Merkezi Karşı Taraf Bölüm	Yönetim Kurulu	BISTECH sistemine geçiş sonrası veri deseninde, Bankamız bazı birim ve unvan adlarında yaşanan değişiklik nedeniyle yapılan revizyon.
V4.0	10/10/2019	Merkezi Karşı Taraf Bölümü	Yönetim Kurulu	Organizasyon yapısına bağlı olarak güncelleme

İÇİNDEKİLER

BİRİNCİ BÖLÜM	5
Amaç, Kapsam, Dayanak, Tanımlar ve Kısaltmalar	5
MADDE 1- Amaç	5
MADDE 2- Kapsam	5
MADDE 3- Dayanak	5
MADDE 4- Tanımlar ve kısaltmalar	5
İKİNCİ BÖLÜM	8
Genel Esaslar	8
MADDE 5- Yasal riskler	8
MADDE 6- Takasbank'ın diğer faaliyetlerinin MKT faaliyetleri için risk teşkil etmemesi	8
MADDE 7- MKT risk yönetimi esasları.....	8
MADDE 8- Uluslararası standart ve prensiplere uyum	9
ÜÇÜNCÜ BÖLÜM	9
Merkezi Karşı Taraf Risk Yönetimi Organizasyonu	9
MADDE 9- Yönetim Kurulu	9
MADDE 10- Üst düzey yönetim ve özel sorumluluklar	9
MADDE 11- MKT Risk Komitesi	10
DÖRDÜNCÜ BÖLÜM	11
Kredi ve Konsantrasyon Risklerinin Yönetimi	11
MADDE 12- MKT üyeliğine kabulde esas alınacak kriterler	11
MADDE 13- MKT üyelerinin oluşturduğu kredi ve konsantrasyon risklerinin takibi.....	11
MADDE 14- Üye risk limitleri	12
MADDE 15- Riske esas pozisyonların ayrıştırılması	12
MADDE 16- İşlem teminatı ve garanti fonu büyüklüklerinin hesaplanmasında kullanılacak yöntemler	13
MADDE 17- Portföy bazlı teminatlandırma	13
MADDE 18- Başlangıç teminatı hesaplama yöntem ve parametrelerine ilişkin genel esaslar	13
MADDE 19- Başlangıç teminatı risk parametrelerinin yeterliliğinin izlenmesi	14
MADDE 20- Başlangıç teminatı risk parametrelerinin onaylanması ve duyurulması	14
MADDE 21- Garanti fonlarına ilişkin genel esaslar	14
MADDE 22- Garanti fonu büyüklüklerinin tespiti	14
MADDE 23- Üyelerin garanti fonuna yapacakları katkının belirlenmesi.....	15
BEŞİNCİ BÖLÜM	16

Piyasa Riskinin Yönetimi	16
MADDE 24- Piyasa riskinin yönetimi.....	16
MADDE 25- Uzlaşma fiyatları için alt ve üst sınır belirlenmesi	16
MADDE 26- Korunma amaçlı işlemler	16
ALTINCI BÖLÜM	16
Likidite Riskinin Yönetimi	16
MADDE 27- Likidite riskinin ölçüm ve takibi	16
MADDE 28- Likidite limitlerinin altına inilmesi durumunda alınacak tedbirler.....	17
YEDİNCİ BÖLÜM.....	17
Genel İş Riskinin Yönetimi.....	17
MADDE 29- İş riski ve yeniden yapılanma maliyeti karşılığı olarak sermaye tahsisi.....	17
SEKİZİNCİ BÖLÜM.....	17
Operasyonel Riskin Yönetimi	17
MADDE 30- MKT üyelerinin operasyonel yeterliliklerinin tespit ve takibi	17
MADDE 31- Bilgi teknolojisi sistemleri ve iş sürekliliği	17
MADDE 32- İletişim prosedür ve standartları	18
MADDE 33- MKT risk yönetimi faaliyetlerinde ve iç sistem birimlerinde görev yapan personele uygulanacak ücret politikası	18
DOKUZUNCU BÖLÜM	18
MKT Riskleri İçin Tahsis ve Taahhüt Edilecek Sermaye	18
MADDE 34- Takasbank tarafından karşılanmış MKT risklerine tahsis ve taahhüt edilen sermaye tutarının belirlenmesi	18
ONUNCU BÖLÜM.....	19
Modellerin Gözden Geçirilmesi, Geriye Dönük Testler ve Stres Testleri	19
MADDE 35- Risk yönetiminde kullanılan modellerin doğrulaması (validasyonu).....	19
MADDE 36- Geriye dönük testler.....	20
MADDE 37- Stres testleri.....	20
MADDE 38- Ters stres testleri	20
MADDE 39- Duyarlılık analizleri.....	21
ONBİRİNCİ BÖLÜM.....	21
MKT Hizmetlerinde Şeffaflık ve Verilerin Kamuya Açıklanması	21
MADDE 40- Şeffaflık ve açıklama.....	21
ONİKİNCİ BÖLÜM	22
Çeşitli ve Son Hükümler	22
MADDE 41- Karşılanmamış MKT riskleri ve yeniden yapılandırma planı	22
MADDE 42- MKT faaliyetlerine ilişkin Yönetim Kurulu'na bilgi sunulması	22

MADDE 43- Geçici madde.....	22
MADDE 44- Yürürlük	22
MADDE 45- Yürütme	22

TAKASBANK MERKEZİ KARŞI TARAF RİSK YÖNETİMİ UYGULAMA ESASLARI YÖNERGESİ

BİRİNCİ BÖLÜM

Amaç, Kapsam, Dayanak, Tanımlar ve Kısaltmalar

MADDE 1- Amaç

(1) Bu Yönergenin amacı, 6362 sayılı Sermaye Piyasası Kanunu, Merkezi Takas Kuruluşlarının Kuruluş ve Çalışma Esasları Hakkında Genel Yönetmelik, İstanbul Takas ve Saklama Bankası Anonim Şirketi Merkezi Karşı Taraf Yönetmeliği ve 5411 sayılı Bankacılık Kanunu ile düzenlenen hususlar saklı kalmak üzere, İstanbul Takas ve Saklama Bankası Anonim Şirketi (Takasbank) bünyesinde yürütülen Merkezi Karşı Taraf (MKT) risk yönetimi faaliyetlerine ilişkin uygulama esaslarını düzenlemektir.

MADDE 2- Kapsam

(1) Takasbank hizmet ve İç Sistem Birimlerinin MKT sıfatıyla üstlenilen risklerin yönetimine ilişkin yürüttükleri, diğer mevzuatla özel olarak düzenlenmemiş faaliyetleri bu Yönerge kapsamındadır.

MADDE 3- Dayanak

(1) Bu Yönerge İstanbul Takas ve Saklama Bankası A.Ş. Ana Sözleşmesi'nin 12 nci maddesi ile Merkezi Takas Kuruluşlarının Kuruluş ve Çalışma Esasları Hakkında Genel Yönetmeliğin 13 üncü maddesine dayanılarak hazırlanmıştır.

MADDE 4- Tanımlar ve kısaltmalar

(1) Bu Yönergenin uygulanmasında;

- Ayarlanmış durasyon:** Faiz oranlarındaki birim değişikliğin faizli borçlanma araçları senetlerinin fiyatında ortaya çıkardığı değişikliği,
- Başlangıç teminatı:** Gelecekte herhangi bir temerrüt durumunun ortaya çıktığı hallerde, temerrüdün ortaya çıktığı tarihten pozisyonların kapatılmasına kadar geçen süre içerisinde maruz kalınabilecek risklerin karşılanabilmesini teminen işlem pozisyonlarının açılması sırasında talep edilen teminatı,
- BDDK:** Bankacılık Düzenleme ve Denetleme Kurumu'nu,
- Borsa / BİAŞ:** Borsa İstanbul Anonim Şirketi'ni,
- CPMI-IOSCO temel prensipleri (PFMI):** Uluslararası Ödeme ve Piyasa Altyapı Kuruluşları Komitesi (CPMI) ve Uluslararası Menkul Kıymet Otoriteleri Birliği (IOSCO)'nin finansal altyapı kuruluşları için yayınlamış olduğu prensipleri,
- Değişim teminatı:** Mevcut işlem pozisyonlarının piyasa fiyatları ile değerlendirilmesi sonucunda ortaya çıkan farklar neticesinde ihtiyaç duyulan teminatları,
- Duyarlılık testi:** Risk faktörlerindeki birim değişikliklerin teminat gereksiniminde ortaya çıkardığı değişiklikleri ölçmeye yarayan analizleri,
- Fiziki teslimat teminatı:** Fiziki teslimata konu vadeli işlem sözleşmelerinde, fiziki teslimat dönemi boyunca dayanak varlığın fiyat değişimleri nedeniyle maruz kalınabilecek risklerin karşılanabilmesini teminen talep edilen teminatı,

- ğ) **Garanti fonu:** Merkezi karşı taraf hizmeti verilen piyasa veya sermaye piyasası araçları ile ilgili takas yükümlülüklerinin yerine getirilmemesi durumunda kullanılmak amacıyla MKT üyelerinin katkı paylarıyla oluşturulan fonu/fonları,
- h) **Genel iş riski:** Öngörülemeyen iş koşulları sebebiyle MKT faaliyetlerine bağlı olarak Takasbank gelir-gider dengesinde ortaya çıkabilecek olumsuzlukları,
- ı) **Genel Müdür:** Takasbank Genel Müdürü'nü,
- i) **Geriye dönük test:** Teminatların belirlenmesinde kullanılan risk ölçüm modellerinin performansını ölçmeye yönelik testleri,
- j) **İç sistem birimleri:** Denetim Komitesi kanalıyla Yönetim Kurulu'na raporlama yapan İç Denetim Birimi, İç Kontrol ve Uyum Birimi ile Risk Yönetimi Birimi'ni,
- k) **İnternet sitesi:** Takasbank kurumsal internet sitesini,
- l) **İşlem teminatı:** Başlangıç, değişim ve fiziki teslimat teminatları ile pozisyonlardan kaynaklanan riskler için ihdas edilecek diğer teminatları,
- m) **Kanun:** 6362 Sayılı Sermaye Piyasası Kanunu'nu,
- n) **Karşılanmış riskler:** Takasbank'ın verdiği merkezi karşı taraf hizmeti nedeniyle maruz kaldığı, ancak işlem teminatları, garanti fonu katkı payları ve Takasbank sermayesinden tahsis edilen bölüm ile korunan riskleri,
- o) **Konsantrasyon riski:** Takasbank'ın, MKT hizmeti verdiği piyasalarda oluşan teminat yükümlülüklerinin yoğunlaştığı kısıtlı sayıdaki üyenin veya teminat borçlusunun temerrüt etmesi nedeniyle, temel faaliyetlerini sürdürebilme yeteneğini veya mali bünyesini tehdit edebilecek düzeyde büyük kayıplar ile karşılaşma ihtimalini,
- ö) **Korunma amaçlı işlem:** Üstlenilen bir riski kısmen veya tamamen bertaraf edecek karşı bir işlem yapma faaliyetini,
- p) **Kredi riski/Spesifik risk:** Takasbank ile üyelik veya kredi/mevduat ilişkisi bulunan kuruluşların Takasbank'a karşı olan yükümlülüklerini tam veya zamanında yerine getirmemeleri ve/veya teminata kabul edilen sermaye piyasası araçlarının piyasa değerlerinin, bu araçları ihraç edenlerin temerrüt etmeleri ve/veya kredi değerliliklerinin azalması nedeniyle düşmesi sonucunda ortaya çıkabilecek zarar olasılığını,
- r) **Kurul:** Sermaye Piyasası Kurulu'nu,
- s) **Likidite riski:** Takasbank'ın ödeme yükümlülüklerini tam veya zamanında yerine getirememesi, piyasalarda derinliğin azalması veya aşırı dalgalanma nedeniyle teminatların nakde tahvil edilememesi veya öngörülen fiyatlardan daha düşük değerlerle nakde çevrilmesi nedeniyle ortaya çıkabilecek zarar olasılığını,
- ş) **Macaulay durasyonu:** Finansal varlık ve borçların ortalama anapara geri dönüş/ödeme süresini, vade içindeki tüm nakit akışlarının bugünkü değerini ödeme dönem sayısı ile ağırlıklandırarak tahmin eden tekniği,
- t) **Finansal Analiz ve Derecelendirme Ekibi:** Takasbank'ın kredi, risk, teminat, saklama veya işlem limiti tahsis ettiği/edeceği veya üyelik ilişkisi tesis ettiği/edeceği kuruluşların finansal yeterliliklerinin ölçümü ve takibi amacıyla mali tahlil, istihbarat, analiz ve kredi derecelendirme çalışmalarını yürüten ekibi,
- u) **Merkezi Karşı Taraf Bölümü:** MKT risk, teminat ve temerrüt yönetimi ile mali tahlil ve risk izleme faaliyetlerinden sorumlu, Merkezi Risk Yönetimi Ekibi, Teminat ve Temerrüt Yönetimi Ekibi, Merkezi Varlık Fiyatlama ve Değerleme Ekibi ile Finansal Analiz ve Derecelendirme Ekibi'nden oluşan bölümü,

- ü) **Merkezi Karşı Taraf (MKT) hizmeti:** Takasbank'ın, Kurul tarafından uygun görülen piyasa veya sermaye piyasası araçları bazında açık teklif, sözleşme yenileme veya hukuken bağlayıcılığı olan başka bir yöntemle alıcıya karşı satıcı, satıcıya karşı da alıcı rolünü üstlenerek takasın tamamlanmasını taahhüt ettiği faaliyeti,
- v) **MKT:** Merkezi karşı tarafı,
- y) **MKT Yönetmeliği:** 14/08/2013 tarihli ve 28735 sayılı Resmi Gazetede yayımlanmış olan İstanbul Takas ve Saklama Bankası A.Ş. Merkezi Karşı Taraf Yönetmeliği'ni,
- z) **Merkezi takas:** Merkezi karşı taraflı takası,
- aa) **Operasyonel risk:** Yetersiz veya başarısız iç süreçler, insanlar ve sistemlerden ya da harici olaylardan kaynaklanan ve yasal riski de kapsayan zarar etme olasılığını,
- bb) **Piyasa:** Takasbank'ın MKT hizmeti vermek üzere Kurul'ca yetkilendirildiği yerleri,
- cc) **Piyasa riski/Yatırım riski:** Satın alınan veya teminata kabul edilen sermaye piyasası araçlarının ve/veya işlem pozisyonlarının piyasa değerlerinin faiz oranı, kur, emtia ve hisse senedi fiyat riskleri veya spesifik risk nedeniyle değişmesi sonucu ortaya çıkabilecek zarar olasılığını,
- çç) **Piyasa yönergesi:** MKT hizmeti verilen/verilecek piyasalar ve sermaye piyasası araçları için Yönetim Kurulu tarafından kabul edilen, Kurul tarafından onaylanan düzenlemeleri,
- dd) **Portföy bazlı teminatlandırma:** MKT üyelerinden talep edilecek teminat tutarlarının aynı hesapta bulunan pozisyonlar arasındaki korelasyonların risk azaltıcı etkileri dikkate alınmak suretiyle hesaplanmasını,
- ee) **Prosedür:** MKT Yönetmeliği, piyasa yönergeleri ve yönetmeliklerde belirlenen genel çerçeve dikkate alınarak hazırlanan, MKT faaliyeti işleyiş ve uygulamalarına ilişkin kural, usul ve esasları içeren ve Genel Müdür tarafından onaylanan düzenlemeleri,
- ff) **Risk Yönetimi Ekibi:** 5411 sayılı Bankacılık Kanunu ve Bankaların İç Sistemleri ve İçsel Sermaye Yeterliliği Değerlendirme Süreci Hakkında Yönetmelik çerçevesinde Takasbank Yönetim Kurulu'nda oluşturulan Denetim Komitesi'ne bağlı olarak çalışan risk kontrol ve raporlamasından sorumlu iç sistemler birimini,
- gg) **Sermaye piyasası araçları:** Menkul kıymetler ve türev araçlar ile yatırım sözleşmeleri de dâhil olmak üzere Kurul'ca bu kapsamda olduğu belirlenen diğer sermaye piyasası araçlarını,
- ğğ) **Spesifik ters eğilim riski:** Herhangi bir risk için alınan teminatın piyasa değeri ile maruz kalınan riskin cari değeri arasında ters yönlü korelasyon bulunmasından kaynaklanabilecek riski,
- hh) **Stres testi:** Takasbank tarafından MKT riskleri için kullanılacak finansal kaynakların, düşük olasılıklı aşırı piyasa oynaklıklarında oluşacak riskleri karşılama düzeyinin ölçülmesini teminen, stres altındaki piyasa koşullarını yansıtan parametreler, varsayımlar ve senaryoların teminatlandırmada kullanılan modellere uygulanmasını,
- ıı) **Takas:** Piyasada gerçekleşen işlemlerle ilgili olarak ortaya çıkan yükümlülüklerin, Takasbank tarafından belirlenen süre ve şartlarda, üyeler tarafından yerine getirilmesi suretiyle taraflar arasında nakit ve/veya varlıkların transferini sağlayan süreçlerin tamamını,
- ii) **Takasbank/Banka:** İstanbul Takas ve Saklama Bankası A.Ş.'yi,
- jj) **Teminat:** Merkezi karşı taraf üyelerince, yaptıkları işlemlerden kaynaklanabilecek risklerin karşılanabilmesi amacıyla işlem teminatı ve garanti fonu katkı payı olarak Takasbank'a tevdi edilmiş olan varlıkları,
- kk) **Teminat değerlendirme katsayısı:** Teminata kabul edilen varlıklara uygulanan ve ilgili varlıkları likide etmeye ihtiyacı olduğu durumda piyasa değerlerinde yaşanabilecek düşüşü yansıtan katsayısı,

- ll) **Üye:** MKT hizmeti verilen piyasalarda gerçekleşen işlemlerden kaynaklanan hak ve yükümlülüklerle ve bu hak ve yükümlülüklerin tasfiyesine taraf olması Takasbank tarafından uygun görülen kuruluşları,
- mm) **Üst düzey yönetim:** Genel müdür ve yardımcıları ile Takasbank bünyesindeki fonksiyonların sevk ve idaresinden üst düzeyde sorumlu olan diğer yöneticileri,
- nn) **Volatilité/oynaklık:** Finansal varlıkların fiyatlarında veya risk faktörlerinin seviyesinde belli bir zaman aralığında kaydedilen değişimi,
- oo) **Yasal risk:** Kanun veya düzenlemelerin iyi bilinmemesinden ya da doğru yorumlanmamasından, Kanun veya düzenlemelerdeki öngörülemezliklerden, MKT sözleşme, hak ve yükümlülüklerinin yasal engeller nedeniyle kısmen veya tamamen uygulanamaz veya geçersiz hale gelmesinden dolayı ortaya çıkabilecek zarar olasılığını,
- öö) **Yönetim Kurulu:** Takasbank Yönetim Kurulu'nu,
- pp) **Zımnî volatilité:** Piyasada işlem gören opsiyon sözleşmelerinin fiyatlarının ima ettiği volatilitéyi, ifade eder.

İKİNCİ BÖLÜM

Genel Esaslar

MADDE 5- Yasal riskler

- (1) Takasbank, üye ve müşteri teminatlarının korunması, kullanımı, ayrıştırılması ve taşınması başta olmak üzere, MKT faaliyetlerine ilişkin yasal risklerin tespiti ve izalesi için Kurul ve ilgili diğer otoriteler nezdinde gerekli girişimlerde bulunur. MKT faaliyetine ilişkin yasal risklerden hem Takasbank'ın hem de MKT üyeleri ve müşterilerinin zarar görmemesi esastır.

MADDE 6- Takasbank'ın diğer faaliyetlerinin MKT faaliyetleri için risk teşkil etmemesi

- (1) Takas ve MKT hizmetleri, merkezi takas kuruluşu vasfıyla Takasbank'ın asli faaliyet konularıdır.
- (2) Takasbank bünyesindeki merkezi takasla bağlantılı olan veya olmayan her türlü diğer faaliyetin MKT hizmetini kesintiye uğratmayacak ve bu faaliyet üzerinde önemli bir risk teşkil etmeyecek bir tarzda icrası esastır.
- (3) Diğer faaliyetlerden kaynaklanabilecek risklerin, MKT faaliyetlerine bulaşıcılığını önlemek üzere Genel Müdür, sermaye tahsisi, riskli faaliyetlerin tasfiyesi veya mevcut veya kurulacak diğer tüzel kişiliklere devri de dâhil olmak üzere her türlü tedbiri alma veya alınmasını teminen Yönetim Kurulu'na teklifte bulunmaya yetkilidir.

MADDE 7- MKT risk yönetimi esasları

- (1) MKT olarak hizmet verilen tüm piyasalarda üyelerin Takasbank'a karşı olan yükümlülüklerinin zamanında ve eksiksiz yerine getirmelerini teminen risklerin, etkin bir şekilde ölçülmesi ve izlenmesi şarttır. Bu kapsamda;
- a) Başlangıç teminat düzeyinin düzenli aralıklarla yakın dönemde yaşanan finansal dalgalanmaları kapsar şekilde hesaplanması ve piyasa koşulları göz önünde bulundurularak sürekli izlenmesi ve gerektiğinde revize edilmesi,
- b) Garanti fonu büyüklüğünün olasılığı düşük ancak şiddeti yüksek finansal dalgalanmaları betimleyen güven düzeyleri kullanılarak oluşturulması,

- c) İşlem teminatı yeterliliğinin gün içi fiyat hareketlerini ve pozisyon değişimlerini de kapsar şekilde izlenmesi,
- ç) İşlem teminatları, garanti fonu katkı payları, Takasbank sermayesinden MKT risklerine tahsis ve taahhüt edilen kaynakların yeterliliğinin düzenli aralıklarla stres testleri yardımıyla izlenmesi,
- d) Üyelerin mali yeterliliklerinin sürekli izlenmesi ve yapacakları işlemlerin, finansal güçleri göz önünde bulundurularak belirlenecek limitler vasıtasıyla sınırlandırılması

gerekir.

- (2) Bu Yönerge'deki risk yönetimi faaliyetleri, aksi özellikle belirtilmedikçe Merkezi Karşı Taraf Bölümü'nce yerine getirilir. Arızı olarak dışarıdan danışmanlık veya validasyon hizmeti alınması gibi hususlar hariç olmak üzere, MKT risk yönetimi faaliyetleri dışarıya gördürülmez.
- (3) Merkezi Karşı Taraf Teminat Yönetimi Uygulama Esasları Yönergesi ile Merkezi Karşı Taraf Temerrüt Yönetimi Uygulama Esasları Yönergesi bu Yönergenin tamamlayıcısıdır.
- (4) Bu Yönerge'de yer alan esasların uygulanmasında takip edilecek iş, işlem ve kuralları yönlendirmek üzere prosedürler çıkarılabilir.

MADDE 8- Uluslararası standart ve prensiplere uyum

- (1) MKT risk yönetimi faaliyet ve hizmetlerinde uluslararası standartlar gözetilir. Uygulamalarda, mevzuatta herhangi bir düzenleme ve aksine bir hüküm bulunmadıkça, CPMI-IOSCO'nun merkezi karşı taraflara ilişkin temel prensipleri referans alınır.

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

Merkezi Karşı Taraf Risk Yönetimi Organizasyonu

MADDE 9- Yönetim Kurulu

- (1) Takasbank'ın bir MKT kuruluşu olarak amaç ve stratejilerinin belirlenmesinden, Takasbank bünyesinde MKT faaliyetleri ile ilgili etkin bir risk yönetimi fonksiyonunun oluşturulması ve bu fonksiyonun yeterliliğinin gözetim ve denetiminden en üst düzeyde sorumlu organ Yönetim Kurulu'dur.
- (2) Yönetim Kurulu, MKT risk yönetimi ile ilgili görev ve sorumluluklarını Genel Müdür'e bağlı hizmet birimleri ve iç sistem birimleri vasıtasıyla icra eder.

MADDE 10- Üst düzey yönetim ve özel sorumluluklar

- (1) Genel Müdür, Genel Müdür Yardımcıları ve diğer üst düzey yöneticiler;
 - a) MKT faaliyetlerinin Yönetim Kurulu tarafından belirlenen amaç ve stratejilerle uygun bir şekilde yürütülmesi,
 - b) Hedeflenen amaçlara ulaşmayı sağlayacak uyum ve iç kontrol prosedürleri oluşturulması,
 - c) Takasbank'ın diğer faaliyetlerinin, MKT faaliyetleri için önemli bir risk teşkil etmediğinden emin olunmasını sağlayacak tedbirlerin alınması,
 - ç) Risk yönetimi, iç denetim, iç kontrol ve uyum fonksiyonlarına yeterli kaynağın tesis edilmesigörev ve sorumluluğunu taşırlar.
- (2) Takasbank merkezi karşı taraf hizmetlerinden sorumlu genel müdür yardımcısı, direktörler ve servis yöneticileri MKT risk, teminat ve temerrüt yönetimi faaliyetlerinin mevzuat ve uluslararası prensipler çerçevesinde yürütülmesinden üst düzeyde görevli ve sorumludur. Takasbank Merkezi Karşı Taraf Bölümü Direktörü, MKT risk yönetimi faaliyetlerinden sorumlu risk yöneticisi olarak görev ifa eder.

- (3) Takasbank bilgi teknolojilerinden sorumlu genel müdür yardımcısı, direktörler ve servis yöneticileri MKT faaliyetlerinin gerektirdiği uluslararası standartlarda ve güvenilirlikte bir teknolojik altyapının kurulması ve sürekliliğinin sağlanmasından üst düzeyde görevli ve sorumludur. Takasbank Bilgi Teknolojileri Genel Müdür Yardımcısı, MKT hizmetleri ile ilgili bilgi sistemleri faaliyetlerinden sorumlu üst düzey yönetici olarak görev ifa eder.
- (4) Takasbank bütçe, muhasebe ve raporlamadan sorumlu genel müdür yardımcısı, direktörler ve servis yöneticileri MKT faaliyetlerinin gerektirdiği finansal kayıt ve raporlama faaliyetlerinin uluslararası standartlarda yerine getirilmesinden üst düzeyde görevli ve sorumludur.
- (5) Takasbank insan kaynaklarından sorumlu direktör ve servis yöneticileri MKT faaliyetlerinin gerektirdiği yönetsel faaliyetlerin uluslararası standartlarda yerine getirilmesinden, MKT risk yönetimi faaliyetlerine yeterli insan kaynağının tesis edilmesinden üst düzeyde görevli ve sorumludur.
- (6) Takasbank piyasa ve operasyondan sorumlu genel müdür yardımcısı, direktörler ve servis yöneticileri, MKT üyeleri ile olan ilişkilerin yürütülmesinden, üyelik işlemlerinin gerçekleştirilmesinden, ücretlerin belirlenmesinden, pozisyon ve teminat hesaplarının açılmasından ve işletilmesinden, takas ve mutabakat süreçlerinden, teminat yatırma ve çekme süreçlerinden, değişim teminatı ve nema dağıtım işlemlerinden, nakit dışı teminatların Merkezi Karşı Taraf Teminat Yönetimi Uygulama Esasları Yönergesi'nde belirtilen esaslar doğrultusunda saklanması ve takibinden, üyelere risk limiti tahsisinin sağlanmasından üst düzeyde görevli ve sorumludur.
- (7) Takasbank hazine işlemlerinden sorumlu direktörler ve servis yöneticileri, MKT riskleri için tahsis olunan sermayenin likit varlıklarda değerlendirilmesinden, nakit teminatların Merkezi Karşı Taraf Teminat Yönetimi Uygulama Esasları Yönergesi'nde ve piyasa yönergelerinde belirtilen esaslar doğrultusunda, nemalandırma veya diğer saiklerle tevdi ve takip faaliyetlerinden üst düzeyde görevli ve sorumludur.
- (8) Takasbank Hukuk Müşavirliği, MKT hizmetleri ile ilgili yasal risklerin tespit ve izalesi için müşavir sıfatıyla görev yapar.
- (9) Takasbank İç Denetim Birimi, MKT faaliyetleri ve MKT üyelerinin operasyonel yetkinliklerinin denetimi ve ayrıca merkezi risk yönetimi ve teminat değerlendirme model ve yöntemlerinin geçerliliğini incelemekle görevlidir.
- (10) Takasbank Risk Yönetimi Birimi, MKT faaliyetlerinden kaynaklanan riskler için yasal ve içsel sermaye hesaplama ve değerlendirmelerini yapmakla görevlidir.
- (11) Takasbank İç Kontrol ve Uyum Birimi, MKT faaliyetlerinin ve MKT faaliyetlerinde görev alan personelin mevzuata uyumunu kontrol ve takip eder.
- (12) Takasbank Finansal Analiz ve Derecelendirme Ekibi, MKT faaliyetlerinde üyelere tahsis edilen limitlerin ve risklerin solo ve konsolide bazda izlenmesi ve ayrıca MKT üyelik türlerinin belirlenmesi ve Yönetim Kurulu'nca yapılacak limit tahsislerinde baz alınacak kredi derecelendirme ve değerlendirme çalışmalarını yürütmekle görevlidir.

MADDE 11- MKT Risk Komitesi

- (1) Takasbank MKT risklerinin yönetimi ile ilgili hususlarda Yönetim Kurulu'na tavsiyede bulunmakla görevli ve yetkili bir MKT Risk Komitesi kurulur. MKT Risk Komitesi, Yönetim Kurulu'nun bağımsız üyelerinden birisinin başkanlığında MKT üyelerinin temsilcilerinden, MKT üyelerinin tüzel kişi müşterilerinin temsilcilerinden ve Takasbank Yönetim Kurulu'nun bağımsız üyelerinden oluşur. MKT Risk Komitesi'ne Takasbank çalışanları, piyasa işleticisi temsilcileri veya dışarıdan uzmanlar oy hakları olmamak kaydıyla katılabilir.
- (2) Risk Komitesi'nin kararları tavsiye niteliğindedir. Hiçbir temsilci grubu komitede çoğunluğa sahip olamaz.

- (3) Risk Komitesi'nde MKT risk yönetiminde kullanılan risk modellerinde değişiklik, temerrüt prosedürleri, üyeliğe kabul kriterleri, yeni tür sermaye piyasası araçlarının takası ya da işlemlerde sigorta veya dış kaynak kullanımı gibi MKT'nin risk yönetimini etkileyebilecek hususlar görüşülür.
- (4) Risk Komitesi'nin tavsiyeleri Yönetim Kurulu'nu bağlayıcı değildir. Ancak böyle bir durumda uyulmama gerekçesinin Kurul'a bildirilmesi gerekir. MKT Risk Komitesi'nin sekretarya görevi Merkezi Karşı Taraf Bölümü tarafından yerine getirilir. Takasbank, MKT Risk Komitesi üyelerine bu görevleri dolayısıyla herhangi bir ücret ödemesinde bulunmaz.
- (5) MKT Risk Komitesi'nin çalışma ve teşkiline dair esas ve usuller, Takasbank Yönetim Kurulu'nca onaylanan ve Takasbank internet sitesinde yayınlanan ayrı bir Yönergeyle düzenlenir.

DÖRDÜNCÜ BÖLÜM

Kredi ve Konsantrasyon Risklerinin Yönetimi

MADDE 12- MKT üyeliğine kabulde esas alınacak kriterler

- (1) MKT üyeliğine kabul edilecek üyelerin yeterli moral ve finansal güce ve operasyonel yetkinliğe sahip olması şarttır.
- (2) MKT hizmeti verilen piyasalarda, gerektiği durumlarda takası yapılan her bir sermaye piyasası aracı çeşidi için, üyelik kategorileri ve üyeliğe kabul kriterleri oluşturularak ilgili piyasa yönergeleri ve prosedürlerde yayınlanır. Söz konusu kriterlerin şeffaf, nesnel ve üyelerin Takasbank'a karşı olan yükümlülüklerini yerine getirebilecek finansal kaynak ve operasyonel yetkinliğe sahip olmalarını sağlayacak nitelikte olmaları zorunludur.
- (3) MKT üyelerinin finansal yeterliliklerinin ölçüm ve takibi ile üyelik türlerinin belirlenmesinde, öz kaynak büyüklükleri ile Kredi Derecelendirme ve Değerlendirme Sistemleri Genel Esaslar Yönergesi ve ilgili prosedürler çerçevesinde içsel ve/veya bağımsız kredi derecelendirme notları kullanılır. Üye kabulü ve üyelik türlerinin belirlenmesinde kredi değerliliğini ölçme amacıyla kullanılan model ve yöntemlerin genel esasları Takasbank internet sitesinde yayınlanır.
- (4) MKT üyelerinin gerekli operasyonel yetkinliğe sahip olmalarını sağlamak amacıyla, üyelik için başvuran kuruluşların yönetim kurullarından yeterli bilgi işlem, risk yönetimi, iç kontrol ve iç denetim sistemlerini kurup idame ettirecekleri hususunda yazılı taahhüt alınır. Üyeliğe kabul öncesi Takasbank İç Denetim Birimi tarafından, bilgi işlem, risk yönetimi, iç kontrol ve iç denetim sistemlerinin yerinde denetimi yapılabilir.

MADDE 13- MKT üyelerinin oluşturduğu kredi ve konsantrasyon risklerinin takibi

- (1) Üyelerin MKT hizmeti verilen piyasalardaki kredi ve konsantrasyon riskleri günlük olarak takip edilir.
- (2) MKT hizmeti nedeniyle Takasbank'ın maruz kaldığı kredi riski, mevcut teminat ile bulunması gereken teminat düzeyi karşılaştırılarak izlenir. Mevcut teminatın bulunması gereken teminatın altına düşmesi halinde, teminat tamamlama çağrısı sonuçlanıncaya kadar üyenin ilave pozisyon alması engellenebilir.
- (3) Konsantrasyona ilişkin risklerin izlenmesi amacıyla, her bir üyenin bulunması gereken teminat düzeyinin ilgili piyasadaki toplam bulunması gereken teminat düzeyine oranı izlenir. Oranın %50'den yüksek olmaması esastır. Herhangi bir piyasada riski en büyük üç üye dışında kalan üyelere ait risklerin toplam riske oranı %30 seviyesine ulaşmayan bir piyasada en büyük üç üye dahil herhangi bir üyenin %50 sınırını aşması ve/veya ilgili piyasada tahsis edilen limitinin %60'ından daha azını kullanan üyelerin %50 konsantrasyon limitini aşması, depasman olarak kabul edilmez. İlgili piyasada açık pozisyona sahibi üye adedinin 4'ten az olması durumunda bu fıkra kapsamında yer alan kompozisyon limiti uygulanmaz.
- (4) Piyasalara özel koşullar sebebiyle, Yönetim Kurulu %50'den daha yukarı konsantrasyon limiti belirleyebilir. %50'nin üzerinde belirlenen konsantrasyon limitleri asgari yılda bir kez olmak üzere Ocak ayında gözden geçirilir ve gerekli görülmesi halinde değişiklik için Yönetim Kurulu'na teklifte bulunulur.

- (5) Konsantrasyon riski için belirlenen limitin %10 altındaki düzey sinyal değeridir. Merkezi Karşı Taraf Bölümü, 3 üncü fıkradaki diğer koşulların mevcut olduğu bir durumda sinyal ve/veya limit değerini aşılması halinde ilgili üst düzey yöneticilere ve iç sistem birimlerine raporlama yaparak uyarır.
- (6) Konsantrasyon limitinin herhangi bir üye tarafından, 3 üncü fıkrada belirtilen koşullara rağmen aşılması durumunda, Genel Müdür'ün onayı ve gerekirse Yönetim Kurulu Kararı ile aşağıdaki önlemlerden bir veya birkaçı alınabilir.
 - a) Üyenin ilave pozisyon almasının engellenmesi,
 - b) Üyeden nakit ilave işlem teminatı talep edilmesi,
 - c) Üyenin işlem limitlerinin belirlenecek bir süre sonuna kadar düşürülmesi.

MADDE 14- Üye risk limitleri

- (1) MKT hizmeti verilen piyasalarda üyelerin Takasbank'a karşı olan risklerini sınırlandırmak amacıyla Genel Müdür'ün teklifi üzerine Yönetim Kurulu veya Yönetim Kurulu tarafından devredilen yetki çerçevesinde Kredi Komitesi veya Genel Müdürlük tarafından üyelere, karşı tarafın öz kaynakları ve/veya kredi derecelendirme ve değerlendirme sonuçları dikkate alınarak limit tahsis edilir. Risk limitleri nominal açık pozisyon tutarları üzerinden veya başlangıç teminatı gibi üye risklerini ölçen başka bir gösterge değer üzerinden belirlenebilir.
- (2) Kredi derecelendirme ve değerlendirme sonuçlarına göre her bir üyeye tahsis olunabilecek azami risk limitleri, Kredi Derecelendirme ve Değerlendirme Genel Esaslar Yönergesi ve ilgili prosedürler çerçevesinde Finansal Analiz ve Derecelendirme Ekibi tarafından hesaplanır.
- (3) Üye risk limitleri, MKT hizmeti verilen her bir piyasa için ayrı ayrı belirlenebileceği gibi bir veya birkaç piyasa için ortak limit tahsis edilebilir.
- (4) Tahsis edilen risk limitleri ilgili üyelere duyurulur.

MADDE 15- Riske esas pozisyonların ayrıştırılması

- (1) MKT hizmeti verilen sermaye piyasası araçlarında üyelerin kendi portföyleri ve müşterilerine ait pozisyonlar ayrı hesaplarda izlenir. Pozisyon hesapları, üyeler ve/veya Takasbank tarafından, Takasbank sistemi kullanılarak elektronik ortamda açılır. Pozisyonların izlenmesi de Takasbank sisteminde elektronik ortamda kaydi olarak yapılır.
- (2) Üyelere ve müşterilerine ait pozisyonların ayrıştırılması amacıyla Takasbank nezdinde iki tip hesap kullanılabilir:
 - a) Tekil pozisyon hesapları; üyelerin tek bir müşterisine veya kendi portföylerine ait pozisyonların izlendiği hesaplardır.
 - b) Çoklu pozisyon hesapları; üyelerin birden fazla müşterisine ait pozisyonların toplu olarak izlenebildiği veya müşterilere veya portföye ait pozisyon veya alt hesapların aynı teminat hesabına bağlı olma veya başka gerekçelerle birlikte takip edilebildiği hesaplardır. Portföy ve müşterilere ait pozisyonların her hâlükârda birbirinden ayrıştırılması şarttır.
- (3) Tekil veya çoklu nitelikteki pozisyon hesapları, esasları Merkezi Karşı Taraf Teminat Yönetimi Uygulama Esasları Yönergesi'nde belirtilen tekil veya çoklu teminat hesapları ile ilişkilendirilir. İlişkilendirme, pozisyon ve teminat hesapları arasında bağlantı kurulması şeklinde olabileceği gibi pozisyon ve teminat hesaplarından beklenen işlevleri tek başına yerine getirebilecek pozisyon ve teminat hesapları da açılabilir. Gerekli takdirde, tekil ve/veya çoklu pozisyon hesapları ile ayrıştırılan pozisyonlardan kaynaklı kıymet ve para takası için ortak takas hesapları kullanılabilir.
- (4) Pozisyon hesaplarının açılması ve kullanımına ilişkin iş ve işlemler ilgili piyasaya yönelik operasyonları gerçekleştiren birimlerce ifa edilir.

MADDE 16- İşlem teminatı ve garanti fonu büyüklüklerinin hesaplanmasında kullanılacak yöntemler

- (1) MKT hizmeti sunulan piyasalarda/sermaye piyasası araçlarında işlem teminatı ve garanti fonu hesaplamalarında kullanılacak yöntem veya yöntemler, bu Yönerge'de yer alan esaslara uygun olarak piyasa yönergelerinde ve prosedürlerde açıklanır. İşlem teminatı ve garanti fonu hesaplama yöntemleriyle ilgili düzenlemeler ve bunlara ilişkin yapılacak açıklamaları hazırlama, gerektiğinde üyeleri bilgilendirme görev ve sorumluluğu Merkezi Karşı Taraf Bölümü'ne aittir.

MADDE 17- Portföy bazlı teminatlandırma

- (1) Portföy bazlı teminatlandırma uygulandığı hallerde, farklı ürün grupları arasında korelasyon tanımlanabilmesi için ilgili ürün grupları arasındaki korelasyon hesaplamalarının en az 5 yıllık veri seti kullanılarak yapılması ve hesaplanan korelasyon değerinin iktisadi ve ekonometrik olarak anlamlı olması gerekir.
- (2) Portföy bazlı teminatlandırmada, ürün grupları arasındaki korelasyon etkileri sonucu bulunması gereken teminat tutarında yapılacak indirim, portföyün korelasyon etkileri gözetilmeksizin hesaplanan teminat yükümlülüğü ile korelasyon etkisi gözetilerek hesaplanan teminat yükümlülüğü arasındaki farkın %80'ini aşamaz.

MADDE 18- Başlangıç teminatı hesaplama yöntem ve parametrelerine ilişkin genel esaslar

- (1) Başlangıç teminatı tutar veya oransal olarak belirlenebilir.
- (2) Başlangıç teminatının hesaplanmasında işlem pozisyonlarının oluşmasından, olası bir temerrüt nedeniyle tasfiyesine kadar geçecek sürede oluşacak potansiyel riskler göz önüne alınır. Başlangıç teminatı hesaplamalarında kullanılacak elde tutma süresi asgari 2 iş günüdür. Tezgaüstü türev enstrümanlar için elde tutma süresi 5 iş gününden az olamaz.
- (3) Her bir piyasada başlangıç teminatı hesaplamasında kullanılacak güven düzeylerinin belirlenmesinde; piyasada işlem gören varlıkların karmaşıklık ve fiyatlamasındaki belirsizlikler, volatilité, ayarlanmış ve Macaulay durasyonları, likidite, lineer olmayan fiyat karakteristikleri, spesifik ters eğilim riski gibi risk karakteristikleri, piyasadaki diğer risk kontrollerinin kredi risklerini ne ölçüde sınırladığı, pozisyonların kapatılmasının güçlük derecesi veya piyasadaki işlemlerin birkaç üye üzerindeki konsantrasyon seviyesi göz önünde bulundurulur. Her bir piyasa için kullanılacak güven düzeyi veya güven düzeyi aralığı, ilgili piyasa yönerge ve prosedürlerinde düzenlenir.
- (4) Başlangıç teminatının piyasadaki fiyat hareketleri sebebiyle sıklıkla değiştirilmemesi esastır. Teminat oran veya tutarlarının görece daha uzun dönemli uygulanabilmesini teminen aşağıda sıralanan yöntemlerden bir veya birkaçı uygulanabilir:
 - a) Başlangıç teminatı risk parametrelerinin tutar olarak belirlendiği durumlarda piyasa yönerge ve prosedürlerinde belirlenen sınırlar içinde olmak üzere maksimum ve minimum güven düzeyleri belirlenmesi,
 - b) Geçmişe dönük 10 yıllık veri seti ile tahmin edilenden az olmamak üzere asgari başlangıç düzeyi parametrelerinin belirlenmesi,
 - c) Hesaplamalarda kullanılan fiyatlarda aşırı değerlere sahip olanlara en az %25 ağırlık verilmesi,
 - ç) 1.5'i geçmemek üzere bir çarpan katsayısı ile teminat tutar veya oranlarının artırılması.
- (5) Parametre hesaplamalarında kullanılan veri setinin döngüsellüğünün azaltılması ve başlangıç teminatı değerlerinin ihtiyatlı hesaplanmasını teminen yakın dönemde yaşanan finansal dalgalanmaları içermesi sağlanır. Başlangıç teminatı hesaplamalarında kullanılacak piyasa verilerinin var olması halinde asgari geçmiş 1 yılı kapsaması gerekir. Bir varlığa ait yeterli veya hiç tarihsel veri bulunamaması yahut verilerin piyasadaki sıklık vb. sebeplerle sağlıklı bulunmaması durumunda benzer niteliğe sahip varlıklara ait veriler kullanılabilir.

- (6) Parametreler, mevcut ve gelecekteki piyasa koşulları gözetilerek tarihsel verilerle hesaplanan değerlerden daha ihtiyatlı belirlenebilir.
- (7) Başlangıç teminatının hesaplanması amacıyla kullanılan parametreler ve/veya başlangıç teminatı düzeyi, üyenin kredi değerliliği, bulunması gereken teminat konsantrasyonu, limit kullanımı göz önünde bulundurularak ölçeklendirilebilir. Ölçeklendirmeye ilişkin kriterlere piyasa yönerge ve prosedürlerinde yer verilir.
- (8) Başlangıç teminatına esas teşkil eden parametreler Mart, Haziran, Eylül ve Aralık ayları olmak üzere yılda en az 4 defa piyasa verileri kullanılarak tekrar hesaplanır ve mevcut parametrelerin yeterliliği sınanır. Hesaplamalarda kullanılacak olan verilerin güncelliğini teminen veri setinin asgari olarak hesaplamanın yapıldığı aydan bir önceki ayın son iş gününü kapsamaması gerekir.

MADDE 19- Başlangıç teminatı risk parametrelerinin yeterliliğinin izlenmesi

- (1) Başlangıç teminatı hesaplamasına esas risk parametreleri, piyasa koşulları göz önünde bulundurularak sürekli izlenir ve gerekli görülmesi halinde revize edilir.
- (2) Piyasalarda, aşağıda sıralanan değişkenlerin en az birinde,
 - a) BIST 30 ve/veya BIST 100 endeksinde %10'u,
 - b) Gösterge DIBS faizinde 300 baz puanı,
 - c) 1 Amerikan Doları (USD) ve 1 Avrupa Para Birimi'nden (EUR) oluşan döviz sepetinin serbest piyasa fiyatında %5'i,
 - ç) 10 Yıllık Euro Tahvil faizinde 200 baz puanı,
 - d) Altının TL gram fiyatında %10'u,

aşan oranda bir günlük fiyat değişimi yaşanması durumunda revizyon dönemi beklenmeden başlangıç teminatı parametreleri, bu Yönerge'de belirtilen şekilde tekrar hesaplanır ve gerekli görülmesi halinde revize edilir.

MADDE 20- Başlangıç teminatı risk parametrelerinin onaylanması ve duyurulması

- (1) Risk parametrelerinde uygun görülen değişiklikler, Merkezi Karşı Taraf Bölümü Direktörü tarafından, önerilen yürürlük tarihleri ile birlikte ilgili MKT ve Mali Hizmetlerden sorumlu Genel Müdür Yardımcısı kanalıyla Genel Müdür'ün onayına sunulur.
- (2) Genel Müdür tarafından onaylanan parametre değişiklikleri, Takasbank piyasa ve operasyon birimlerince üyelere duyurulur ve internet sitesinde yayınlanır.

MADDE 21- Garanti fonlarına ilişkin genel esaslar

- (1) Takasbank, MKT hizmeti verdiği piyasalarda üyelerin temerrüde düşmesi halinde oluşabilecek zararların ilgili üyelerin işlem teminatlarını aşan kısmı için kullanılmak üzere üyelerin katkı payları ile garanti fonu/fonları kurar.
- (2) MKT üyelerinin garanti fonu/fonları katkı payları, yatırılmış ve talep edilmesi halinde yatırılacak ilave garanti fonu katkı paylarından oluşur. Garanti fonlarının MKT Yönetmeliği hükümleri çerçevesinde kullanılması durumunda, MKT üyelerinden bir yıl içinde talep edilebilecek maksimum ilave katkı yapma adedi ve/veya tutarı ilgili piyasa koşulları gözetilerek belirlenir, ilgili piyasa yönerge ve prosedürlerinde yayınlanır. Bir defada talep edilecek ilave garanti fonu katkı payı tutarı, her bir üye için, ilgili temerrüt tarihinde yatırılmış olması gereken garanti fonu katkı payı tutarını aşamaz.

MADDE 22- Garanti fonu büyüklüklerinin tespiti

- (1) Garanti fonunun/fonlarının büyüklüğü olağanüstü koşullar altında en fazla riske sahip üye veya ikinci ve üçüncü en fazla riske sahip üyenin birlikte temerrüdü halinde ortaya çıkacak kaynak ihtiyacının büyük olanından az olmamak üzere, piyasa koşulları göz önünde bulundurularak belirlenir. Kaynak ihtiyacı,

olağanüstü piyasa koşulları altında maruz kalınacak riskin veya üye portföylerinin piyasa değerinde ortaya çıkacak farkların, işlem teminatları ile karşılanamayan bölümünden oluşur.

(2) Olağanüstü piyasa koşullarının tanımlanmasında;

- En az 5 yıllık tarihsel veri ve asgari %99.5 güven düzeyi kullanılarak elde edilen istatistiksel senaryolar,
- Geçmişte tecrübe edilen spesifik tarihsel senaryolar,
- Piyasadaki olası volatilité ve korelasyona ilişkin yapılan niteliksel ve niceliksel belirlemeler altında oluşturulan varsayımsal senaryolar

kullanılabilir.

(3) Garanti fonu büyüklüğünün elde edilmesinde kullanılacak olağanüstü piyasa koşulu varsayımları her bir piyasa bazında belirlenerek ilgili piyasa yönerge ve prosedürlerinde yayınlanır. Söz konusu varsayımlar yılda en az bir kez Ocak ayında gözden geçirilir.

(4) Garanti fonu büyüklüğünün hesaplanmasında geçmişe dönük en az 1 yıllık üye bazında günlük açık pozisyon verileri kullanılır. Yeterli veri bulunmaması yahut son 1 yıl içinde ilgili piyasanın yapısını önemli ölçüde değiştirecek bir gelişme yaşanması halinde 1 yıldan daha kısa veri setleri de kullanılabilir. Geçmişe dönük hiç veri bulunmaması halinde ise garanti fonu büyüklüğü hesaplamaları teorik olarak elde edilen ya da varsa benzer nitelikteki piyasalara ilişkin veriler kullanılarak yapılır.

(5) Garanti fonu büyüklüğüne ilişkin hesaplamalar Mart, Haziran, Eylül ve Aralık olmak üzere asgari yılda 4 kez yapılır. Hesaplamalarda kullanılacak olan verilerin güncelliğini teminen veri setinin asgari olarak hesaplamanın yapıldığı aydan bir önceki ayın son iş gününü kapsamaması gerekir.

(6) Garanti fonu büyüklüğünün hesaplandığı tarih itibarı ile bu Yönergenin stres testlerine ilişkin 37 nci maddesinde belirtilen hesaplamalar sonucu ilgili fıkralardaki kaynakların kalıcı bir şekilde yetersiz kaldığının veya kalacağına tespiti halinde Merkezi Karşı Taraf Bölümü Direktörü'nün teklifi, MKT ve Mali Hizmetlerden sorumlu Genel Müdür Yardımcısı'nın uygun görüşü ve Genel Müdür'ün onayı ile garanti fonu büyüklüğünün belirlenmesinde 1.5'i geçmemek üzere bir artırım katsayısı kullanılabilir.

MADDE 23- Üyelerin garanti fonuna yapacakları katkının belirlenmesi

(1) Oluşturulan garanti fonunun üyeler arasında paylaşılmasında;

- 22 nci maddedeki esaslar çerçevesinde hesaplanan garanti fonu büyüklüğünün üyelere taşınmış oldukları riskler ölçüsünde dağıtılması,
- Garanti fonu büyüklüğü nispetinde belirlenecek risk katsayısının üyelerin taşınmış oldukları riskler ile çarpılması suretiyle her bir üyenin katkı payının belirlenmesi,

yöntemlerinden birisi kullanılır. Üyelerin taşınmış oldukları riskler, garanti fonunun hesaplanma dönemindeki günlük bulundurmaları gereken teminat tutarlarının ortalaması veya maksimumu kullanılarak hesaplanan değer üzerinden belirlenebilir.

(2) Üyelerin garanti fonuna yapacakları katkının belirlenmesinde kullanılacak yöntemler ilgili piyasa yönerge ve prosedürlerinde düzenlenir.

(3) Kullanılması halinde, garanti fonu risk katsayısına ilişkin değişiklik teklifleri, önerilen yürürlük tarihleri ile birlikte Merkezi Karşı Taraf Bölümü Direktörü tarafından MKT ve Mali Hizmetlerden sorumlu Genel Müdür Yardımcısı kanalıyla Genel Müdür'ün onayına sunulur. Genel Müdür tarafından onaylanan risk katsayısı mevzuat değişiklikleri, Takasbank piyasa ve operasyon birimlerince üyelere duyurulur ve internet sitesinde yayınlanır.

BEŞİNCİ BÖLÜM

Piyasa Riskinin Yönetimi

MADDE 24- Piyasa riskinin yönetimi

- (1) MKT faaliyetleri nedeniyle maruz kalınacak piyasa risklerinin etkin bir şekilde yönetilebilmesi için teminat değerlendirme katsayılarının belirlenmesinde piyasa riski başta olmak üzere teminatların nakde tahvilinde maruz kalılabilecek risklerin dikkate alınması, değişim teminatlarının günlük olarak hesaplanması ve uzlaşma fiyatlarının sağlıklı olarak belirlenmesi gerekir.
- (2) Teminat değerlendirme katsayılarının belirlenmesinde Merkezi Karşı Taraf Teminat Yönetimi Uygulama Esasları Yönergesi'ndeki esaslara uyulur.
- (3) Pozisyon ve teminatlar gün içi ve gün sonu piyasa fiyatları ile değerlendirilerek teminat-risk dengesi gerçeğe yakın zamanlı olarak takip edilir. Değişim teminatları günlük olarak hesaplanır.

MADDE 25- Uzlaşma fiyatları için alt ve üst sınır belirlenmesi

- (1) İşlem gören opsiyon sözleşmelerinde piyasadaki likidite sıklığı ve arz talep dengesizliği vb. sebepler dolayısıyla fiyatların sağlıklı oluşmadığı kanaatine varılması durumunda, gün sonu uzlaşma fiyatları revize edilebilir.
- (2) Fiyatların revizyonunda volatilité modeli kısıtları ve çıktıları dikkate alınır.
- (3) Zımni volatilité limitlerinin belirlenmesinde, tarihsel veriler kullanılarak hesaplanan teorik sözleşme fiyatları, zımni volatilité değerleri veya farklı piyasalarda işlem gören benzer nitelikteki türev sözleşmelere ait tarihsel fiyat verileri baz alınabilir.
- (4) Belirlenen limit değerlerinin yeterliliği her yıl Mart, Haziran, Eylül ve Aralık aylarında olmak üzere yılda 4 kez gözden geçirilir.

MADDE 26- Korunma amaçlı işlemler

- (1) MKT hizmeti verilen piyasalarda üye/üyelerin temerrüdü sonrası ortaya çıkan/çıkacak piyasa riski kayıplarını sınırlamak veya izale etmek amacıyla, ivedilikle taşınamayan veya tasfiye edilemeyen pozisyonlar için korunma amaçlı işlemler gerçekleştirilebilir.

ALTINCI BÖLÜM

Likidite Riskinin Yönetimi

MADDE 27- Likidite riskinin ölçüm ve takibi

- (1) MKT hizmeti verilen piyasalarda oluşabilecek risklere karşılık ihtiyaç duyulabilecek potansiyel likidite gereksinimlerinin günlük olarak izlenmesi esastır.
- (2) Likidite riskinin ölçümünde teminatlar nakit, nakit benzeri ve diğer varlıklar olmak üzere üç gruba ayrılır. Nakit ve nakit benzeri teminatlar yüksek derecede likit varlık olarak kabul edilir. Türk Lirası, konvertibl döviz ve altın nakit varlıkları oluşturur. T.C. Merkez Bankası'ndan likidite temininde kullanılabilen Maliye ve Hazine Bakanlığı ihraç edilmiş iç ve dış borçlanma senetleri ile BIST 100 endeksine dahil hisse senetleri ve menkul kıymet yatırım fonu katılma belgeleri nakit benzeri varlık olarak değerlendirilir.
- (3) Likidite riskinin ölçümü amacıyla her piyasa için toplanan teminatın asgari % 50'sinin likit teminatlardan oluşması esastır.

- (4) Piyasalara özel koşullar sebebiyle, Yönetim Kurulu %50'den daha aşağı likidite limiti belirleyebilir. %50'nin altında belirlenen likidite limitleri asgari yılda bir kez olmak üzere Ocak ayında gözden geçirilir ve gerekli görülmesi halinde değişiklik için Yönetim Kurulu'na teklifte bulunulur. MKT hizmeti geçiş sürecinde, teminat mektubu kabul edilen piyasalarda geçiş süreci boyunca likidite riski limiti uygulanmaz.
- (5) Likidite riski için belirlenen limitin %10 altındaki düzey, sinyal değeridir. Merkezi Karşı Taraf Bölümü sinyal ve/veya limit değerinin altına inilmesi halinde ilgili üst düzey yöneticilere ve iç sistem birimlerine raporlama yaparak uyarır.

MADDE 28- Likidite limitlerinin altına inilmesi durumunda alınacak tedbirler

- (1) Piyasalar itibariyle belirlenen likidite limitlerinin %20 altına inilmesi halinde Genel Müdür'ün başkanlık edeceği bir toplantıda ilgili piyasada limite ulaşmak için gerekli olan miktar ve bu miktarın Banka tarafından borçlanma imkânları kullanılarak kapatılıp kapatılamayacağı değerlendirilir.
- (2) Likit kaynaklar ve Banka'nın diğer borçlanma imkânlarının olası likidite gereksinimlerini karşılayamayacağı değerlendirildiğinde Merkezi Karşı Taraf Bölümü Direktörü'nün teklifi, MKT ve Mali Hizmetlerden sorumlu Genel Müdür Yardımcısı'nın uygun görüşü, Genel Müdür'ün onayı ve gerektiği takdirde Yönetim Kurulu Kararı ile aşağıdaki tedbirlerden bir veya birkaçı uygulamaya alınır:
- İlgili piyasadaki başlangıç teminatı ve/veya garanti fonu içindeki teminat kompozisyonlarının likit varlıklar lehine değiştirilmesi,
 - Başlangıç teminatı tutar veya oranlarının artırılması,
 - Garanti fonu büyüklüğünün artırılması.

YEDİNCİ BÖLÜM

Genel İş Riskinin Yönetimi

MADDE 29- İş riski ve yeniden yapılanma maliyeti karşılığı olarak sermaye tahsisi

- (1) Banka, uluslararası prensiplere uygun bir şekilde, genel iş kayıplarına maruz kalması halinde hizmetlerini ve faaliyetlerini sorunsuz bir şekilde sürdürebilmesini teminen, iş riski ve yeniden yapılanma maliyeti karşılığı tesis eder. Karşılık, yasal bir zorunluk olarak düzenlenmediği müddetçe, içsel sermaye tahsisi suretiyle tesis edilir. Bu karşılık için yeterli miktarda net likit varlık bulundurulur. İş riski ve yeniden yapılanma maliyeti karşılığı sermaye tahsisinde Mali Hizmetler ve Raporlama Bölümü tarafından hazırlanan hizmet bazlı maliyetleme modeli gözetilerek belirlenen MKT hizmetlerine ilişkin geçmiş bir yıllık operasyonel giderlerin, %75'i esas alınır.

SEKİZİNCİ BÖLÜM

Operasyonel Riskin Yönetimi

MADDE 30- MKT üyelerinin operasyonel yeterliliklerinin tespit ve takibi

- (1) MKT hizmetinin sürekliliğini teminen, üyelerin gerekli bilgi işlem, risk yönetimi, iç kontrol ve iç denetim mekanizmalarına sahip olması gerekir.
- (2) Üyelerin operasyonel yeterliliklerinin tespit ve takibi amacıyla Takasbank İç Denetim Birimi tarafından üye denetimleri yapılır. Üye denetimine ilişkin esas ve usuller ilgili düzenlemelerde belirlenir.

MADDE 31- Bilgi teknolojisi sistemleri ve iş sürekliliği

- (1) Takasbank'ın MKT faaliyetleri ile ilgili bilgi teknolojisi sistemleri etkin ve güvenilir olmalıdır. Sistemlerin, bilgi işleme kapasitesi MKT faaliyetlerinin etkin ve güvenli bir şekilde sürdürülmesine yetecek kapasitede

olmalıdır. Bilgi teknolojisi sistemleri uluslararası kabul görmüş teknik standartlar ve en iyi uygulamalar dikkate alınarak oluşturulur.

- (2) Takasbank'ın MKT hizmetleri ile ilgili iş sürekliliği ve acil durum planı, kesinti anındaki işlemlerin tamamının kurtarılmasını hedefler. Plan yedek bir merkezin kullanımını içerir ve kritik bilgi teknolojileri sistemlerinin bozulma olaylarının ardından iki saat içinde operasyonlara kaldığı yerden devam etmesini sağlayacak şekilde tasarlanır.
- (3) İş sürekliliğine ilişkin hususlar ayrı bir yönerge ve prosedürle düzenlenir. Düzenlenen hususlar periyodik olarak test edilir.

MADDE 32- İletişim prosedür ve standartları

- (1) MKT faaliyeti kapsamındaki ödeme ve takas işlemlerinde risklerin azaltılması ve verimliliğin artırılması amacıyla uluslararası kabul görmüş iletişim prosedür ve standartları kullanılır.

MADDE 33- MKT risk yönetimi faaliyetlerinde ve iç sistem birimlerinde görev yapan personele uygulanacak ücret politikası

- (1) Merkezi Karşı Taraf Bölümü ve iç sistem birimlerinde görev alan personele, risk yönetimi, iç kontrol ve denetimde standartların düşürülmesini teşvik edebilecek, Banka performansı ve karlılığı ile ilişkilendirilmiş ücret politikası uygulanamaz.

DOKUZUNCU BÖLÜM

MKT Riskleri İçin Tahsis ve Taahhüt Edilecek Sermaye

MADDE 34- Takasbank tarafından karşılanmış MKT risklerine tahsis ve taahhüt edilen sermaye tutarının belirlenmesi

- (1) MKT Yönetmeliği'nin 36 ncı maddesinin 1 inci fıkrasının (ç) ve (f) bentlerinde yer alan temerrüt yönetimi kaynaklarından, Takasbank tarafından karşılanmış risklere tahsis edilen sermaye ile Takasbank'ın kalan sermayesinden yapılacak taahhüt miktarının hesaplanmasında aşağıdaki esaslara uyulur:
 - a) Tahsis ve taahhüt edilecek sermayenin hesaplanmasında bir önceki yılın Aralık ayı sonu bağımsız mali denetimden geçmiş mali verileri kullanılır.
 - b) Bankacılık mevzuatı çerçevesinde, kredi riski, piyasa riski, operasyonel risk ve BDDK tarafından asgari yasal sermaye yükümlülüğüne ilave edilebilecek diğer riskler için yasal sermaye yükümlülüğüne tabi riske esas tutarlar Risk Yönetimi Birimi tarafından belirlenir. Toplam riske esas tutarın %8'i asgari yasal sermaye yükümlülüğü olarak hesaplanır.
 - c) Takasbank'ın MKT hizmetlerine ilişkin geçmiş bir yıllık operasyonel giderleri Mali Hizmetler ve Raporlama Bölümü tarafından hizmet bazlı maliyetlendirme modeli gözetilerek belirlenir. Bu tutarın %75'i iş riski ve yeniden yapılanma maliyetleri karşılığı olarak hesaplanır.
 - ç) (b) ve (c) bentlerinde hesaplanan tutarlar toplanarak, bu meblağın %25'i karşılanmış risklere tahsis edilir.
- (2) Karşılanmış risklere tahsis edilen sermayenin piyasa/yatırım riski düşük likit varlıklarda değerlendirilmesi esastır. Tahsis edilen sermayenin Devlet İç Borçlanma Senetleri'ne yatırılması halinde, senetlerin kalan vadesinin iki yıldan daha uzun olmaması gerekir.
- (3) Risk Yönetimi Birimi tarafından koordine edilen Takasbank içsel sermaye yeterliliği değerlendirme sürecinde, karşılanmış risklere tahsis olunan sermaye, MKT karşılanmış risklerine tahsis edilen içsel sermaye veya doğrudan özkaynaklardan indirim kalemi olarak dikkate alınabilir.

- (4) Takasbank'ın kalan sermayesinden MKT risklerine yapacağı taahhüt miktarının hesaplanmasında ise aşağıdaki esaslara uyulur:
- MKT Yönetmeliği'nin 36 ncı maddesinin 6 ncı fıkrası uyarınca Takasbank'ın kalan sermayesinden aynı maddenin 1 inci fıkrasının (f) bendi çerçevesinde yapılacak taahhüt miktarı; 05/09/2013 tarih ve 28756 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanan Bankaların Öz kaynaklarına İlişkin Yönetmelik uyarınca hesaplanan öz kaynak tutarından aynı maddenin 1 inci fıkrasının (ç) bendine göre karşılanmış riskler için tahsis edilmiş sermayenin düşülmesi suretiyle bulunacak miktar ile BDDK mevzuatına göre belirlenen sermaye gereği arasındaki fark kadardır.
 - BDDK mevzuatına göre belirlenmiş sermaye gereği, Bankacılık Kanunu'na ilişkin mevzuat uyarınca, bankalar tarafından sermaye yeterliliği standart oranının tutturulması için gereken asgari yasal sermaye miktarına, Takasbank içsel sermaye yeterliliği değerlendirme sürecinde asgari sermaye yükümlülüğüne ilave olarak hesaplanan içsel sermaye gereğinin eklenmesi suretiyle bulunan tutarı ifade eder.
- (5) Takasbank sermayesinden tahsis ve taahhüt edilen sermaye tutarların MKT hizmeti sunulan piyasalara paylaştırılmasında garanti fonlarının büyüklükleri esas alınır. Stres testleri MKT hizmeti verilen herhangi bir piyasada temerrüt yönetimi kaynaklarının yetersizliğine işaret ettiği takdirde, sermaye dağıtımında stres testi sonuçları da göz önünde tutulur.
- (6) Takasbank'ın sermayesinden tahsis ve taahhüt edeceği sermaye tutarları ile bu tutarların MKT hizmeti verilen ve/veya verilmesi planlanan piyasalar arasındaki dağıtımı, her yıl Mart ayı içinde, içinde bulunulan yılın Nisan ayından bir sonraki yılın Mart ayı sonuna kadar geçerli olacak şekilde Yönetim Kurulu'nun onayına sunulur. Piyasalar itibariyle tahsis ve taahhüt edilen sermaye tutarları internet sitesinden duyurulur ayrıca Kurul'a bilgi sunulur.
- (7) Takasbank sermayesinden MKT hizmetlerine tahsis ve taahhüt edilecek sermaye ile ilgili işlemlerin yürütülmesi ve takibinden Merkezi Karşı Taraf Bölümü sorumludur.

ONUNCU BÖLÜM

Modellerin Gözden Geçirilmesi, Geriye Dönük Testler ve Stres Testleri

MADDE 35- Risk yönetiminde kullanılan modellerin doğrulaması (validasyonu)

- Merkezi Karşı Taraf Bölümü'nce başlangıç teminatı ve garanti fonu hesaplamasında kullanılan modellerin ve likidite riski yönetimi çerçevesinin rutin olarak gözden geçirilmesi esastır. Bu kapsamda, kullanılan risk yönetimi yöntem ve modelleri ve likidite riski yönetimine ilişkin çerçevenin uygunluk ve geçerliliği Takasbank İç Denetim Birimi tarafından yılda asgari bir defa gözden geçirilir.
- Doğrulamada kullanılan kriterler doğrulamayı gerçekleştiren İç Denetim Birimi tarafından belirlenir, ancak doğrulama işleminde bu maddenin 3 üncü ve 4 üncü fıkrasında belirtilen esaslara riayet edilir.
- Doğrulama sonuçları işlem teminatı, garanti fonu ve Takasbank tarafından tahsis ve taahhüt edilen sermayenin hesaplanmasında kullanılan yöntemlerin testlerini içerir.
- Doğrulamada asgari olarak aşağıda yer alan hususlar yer alır:
 - Kullanılan modellerin ve yöntemlerin kavramsal olarak sağlamlığının değerlendirilmesi,
 - Süreçlerin doğrulanması da dâhil olmak üzere risk izleme faaliyetlerinin değerlendirilmesi,
 - Modellerin geliştirilmesinde kullanılan veri, parametre ve varsayımların değerlendirilmesi,
 - Risk hesaplamalarına dahil edilen ürünler göz önüne alınarak kullanılan modellerin yeterlilik ve uygunluğunun değerlendirilmesi,

- d) Stres testinde kullanılan senaryoların değerlendirilmesi, ters stres testlerinin incelenmesi.
- (5) Risk yönetiminde kullanılan modellerin validasyonuna ilişkin iç denetim bulguları ilgili üst düzey yöneticilere ve Yönetim Kurulu'na sunulur.

MADDE 36- Geriye dönük testler

- (1) MKT hizmeti verilen piyasalardaki başlangıç teminatı hesaplamasında kullanılan modeller ve güven düzeylerinin yeterliliği Merkezi Karşı Taraf Bölümü tarafından yapılacak geriye yönelik testlerle analiz edilir. Analizlerin günlük bazı dikkate alınması esastır.
- (2) Geriye dönük testlerde, hesaplarda bulunan pozisyonların değerlerinde sonraki günlerde meydana gelebilecek değişikliklerin ilgili hesaplar ya da sözleşmeler için talep edilen başlangıç teminatı tutarları ile karşılanıp karşılanmadığına bakılır. Hesap ya da sözleşme için aranan başlangıç teminatını aşan değer değişimleri aşım olarak kabul edilir.
- (3) Teminat değerlendirme katsayılarının hesaplanmasına kullanılan modeller ve güven düzeylerinin geriye dönük testine ilişkin esaslar Merkezi Karşı Taraf Teminat Yönetimi Uygulama Esasları Yönergesi'nde düzenlenir.
- (4) Başlangıç teminatının hesaplanmasında kullanılan modellerin geriye dönük test sonuçları ve varsa alınması önerilen tedbirler, yılda asgari dört kez Mart, Haziran, Eylül ve Aralık dönemleri itibariyle iç sistem birimleri aracılığı ile Yönetim Kurulu'na sunulur. Geriye yönelik test sonuçları asgari Haziran ve Aralık dönemleri itibariyle MKT Risk Komitesi'ne de sunulur.

MADDE 37- Stres testleri

- (1) Stres testleri ile MKT hizmetleri için mevcut ve potansiyel finansal kaynakların yeterliliği, olağanüstü piyasa koşulları altında oluşacak finansal varlık fiyat değişimleri göz önüne alınarak test edilir. Stres testlerinde uç piyasa koşulları istatistiksel, tarihsel ve/veya kurguya dayalı senaryolarla belirlenir.
- (2) Stres testi programı asgari olarak, işlem teminatları, garanti fonu ve başta Takasbank'ın kendi sermayesinden tahsis ve taahhüt ettiği sermaye miktarları olmak üzere diğer finansal kaynakların Banka'yı en fazla riske sahip iki üyenin temerrüdü nedeniyle ortaya çıkabilecek potansiyel zarara karşı koruyacak büyüklükte olup olmadığını analiz eder. Bu analizde Banka'nın borçlanma ve likiditeye erişim imkânları da değerlendirilebilir.
- (3) Ayrıca, stres testi programı ile işlem teminatları ve garanti fonunun, en fazla riske sahip üyenin temerrüdü ile ikinci ve üçüncü en fazla riske sahip üyenin birlikte temerrüdü sonucu ortaya çıkacak risklerden büyük olanına karşı korumada yeterli olup olmadığı da test edilir.
- (4) Stres testlerinde, takası gerçekleştirilen sözleşmeler arasındaki korelasyonların olağanüstü piyasa koşulları altında değişebileceği göz önünde tutulur. Dolayısıyla stres testi senaryolarında, korelasyon etkileri ihtiyatlı bir yaklaşımla ele alınabilir veya hiç dahil edilmeyebilir.
- (5) Stres testlerinde elde tutma sürelerinde meydana gelebilecek değişikliklerin etkisi dikkate alınır.
- (6) Stres testlerinde likit kaynaklarının yeterliliği de ölçülür.
- (7) Stres testi sonuçları ve varsa alınması önerilen tedbirler, yılda asgari dört kez Mart, Haziran, Eylül ve Aralık dönemleri itibariyle İç Sistem Birimleri aracılığı ile Yönetim Kurulu'na sunulur. Yönetim Kurulu'na sunulan stres testi sonuçları Kurul'a raporlanır. Stres testi sonuçları asgari Haziran ve Aralık dönemleri itibariyle MKT Risk Komitesi'ne de sunulur.

MADDE 38- Ters stres testleri

- (1) Ters stres testleri;
- a) Toplam temerrüt yönetimi kaynaklarının, stres testlerinde tanımlanan aşırı piyasa koşulları altında kaç adet MKT üyesinin temerrüdünü karşılayabileceğinin tespiti,
- b) Toplam temerrüt kaynaklarını, en büyük riske sahip 2 üyenin temerrüdü sonucu ortaya çıkabilecek kaynak ihtiyacına eşitleyen piyasa koşullarının analizi

amacıyla yapılır.

- (2) Ters stres testlerinde, stres testlerinde tanımlanan aşırı piyasa koşulları altında temerrüt etmemiş MKT üyelerinin ilave katkı payı yükümlülüklerini yerine getiremediği ya da getiremediği durumda toplam temerrüt kaynaklarının kaç adet MKT üyesinin temerrüdünü karşılayabileceği de analiz edilir.
- (3) Ters yönlü stres testleri asgari üçer aylık dönemlerde yapılır ve stres testleri ile aynı esaslar doğrultusunda sunulur ve raporlanır.

MADDE 39- Duyarlılık analizleri

- (1) MKT hizmeti verilen piyasalarda kullanılan risk ölçüm modeli parametrelerindeki birim değişikliklerin bu piyasalarda işlem gören sermaye piyasası araçlarının başlangıç teminatı düzeylerine ve/veya toplam temerrüt yönetim kaynaklarına etkilerinin gözlenebilmesi amacıyla duyarlılık analizleri yapılır.
- (2) Duyarlılık analizlerinde parametre hesaplamalarına konu güven düzeylerinde meydana gelen değişimler de incelenebilir.
- (3) Duyarlılık analizleri stres testleri ile birlikte 3 aylık dönem sonları için yapılır ve aynı esaslar doğrultusunda sunulur ve raporlanır.

ONBİRİNCİ BÖLÜM

MKT Hizmetlerinde Şeffaflık ve Verilerin Kamuya Açıklanması

MADDE 40- Şeffaflık ve açıklama

- (1) Takasbank'ın verdiği MKT hizmetlerinde şeffaflığın sağlanması amacıyla aşağıda belirtilen bilgiler üyelere ve kamuya açıklanır:
 - a) Yönetim düzenlemelerine dair;
 - i. Organizasyon ve kurumsal yönetime ilişkin hususlar,
 - ii. Son döneme ilişkin denetlenmiş finansal tablolar,
 - b) İş kurallarına dair;
 - i. Yönetmelik, yönerge ve prosedürler,
 - ii. Banka'nın merkezi takas hizmetleri ile ilgili bilgiler,
 - iii. Risk yönetimine, üyeliğe ve temerrüt yönetimine ilişkin esaslar,
 - iv. Teminat olarak kabul edilen varlıklar ve teminat değerlendirme katsayıları,
 - v. Teminatların izlenmesi, ayrıştırılması ve teminat hesaplarının nitelikleri,
 - vi. İşlem teminatı ve garanti fonu parametreleri,
 - vii. Stres testi ve geriye dönük testlere ilişkin özet sonuçlar,
 - viii. Mevcut MKT üyeleri,
 - ix. Günlük olarak takası yapılan işlemlerin miktarı,
 - x. Piyasa ortalama bulunması gereken teminat tutarı,
 - xi. Takas komisyon ve ücretleri,
 - xii. Sistem iletişim protokollerine dair teknik gereklilikler.
- (2) Kamuya açıklanacak verilerde ticari sırların korunmasına dikkat edilir. Stres testlerine ilişkin sonuçların açıklanmasında üye isimlerine yer verilmez.

ONİKİNCİ BÖLÜM

Çeşitli ve Son Hükümler

MADDE 41- Karşılanmamış MKT riskleri ve yeniden yapılandırma planı

(1) MKT hizmetleri ile ilgili temerrüt yönetimi kaynakları ile karşılanamayan kayıp ve likidite açıklarına maruz kalınması halinde alınacak aksiyonlar, Yönetim Kurulu tarafından onaylanacak İstanbul Takas ve Saklama Bankası A.Ş. Yeniden Yapılandırma Planı'nda düzenlenir.

MADDE 42- MKT faaliyetlerine ilişkin Yönetim Kurulu'na bilgi sunulması

(1) Merkezi Karşı Taraf Bölümü tarafından Yönetim Kurulu'na Genel Müdür tarafından sunulmak üzere, Haziran ve Aralık dönemleri itibariyle yılda iki kez MKT risk, teminat ve temerrüt yönetimi faaliyetlerine ilişkin dönemsel bilgilendirme raporu hazırlanır.

MADDE 43- Geçici madde

(1) Bu Yönergenin 13, 27 ve 36 ncı maddelerinde düzenlenen, sırasıyla, MKT üyelerinin oluşturduğu kredi ve konsantrasyon riski, likidite riskinin ölçümü ve takibi ile geriye dönük testlere ilişkin faaliyetler Nasdaq dönüşüm projesinin tamamlanmasını takiben gerekli yazılımların yapılması sonrası yürürlüğe girer.

MADDE 44- Yürürlük

(1) Bu Yönerge, Yönetim Kurulu Tarafından onaylandığı tarihte yürürlüğe girer.

MADDE 45- Yürütme

(1) Bu Yönerge hükümlerini Yönetim Kurulu tarafından yürütür.